

Dělení geologických dějů

- vnitřní geologické děje
  - Pohyby litosférických desek
  - Poruchy zemské kůry (zemětřesení, vrásy, sopečná činnost...)
- vnější geologické děje
  - Zvětrávání
  - Působení zemské tíže
  - Činnost vody
  - Činnost větru

VNĚJŠÍ GEOLOGICKÉ DĚJE

se projevují přetvářením zemského povrchu zvnějšku

Hlavní vnější geologičtí činitelé:

Zvětrávání

Zemská tíže

Voda

Vítr

Živé organismy, včetně člověka

Mohou působit :

Rušivě (rozrušování části zemského povrchu)-eroze

Tvořivě (přenos a ukládání zvětralin)

* ZVĚTRÁVÁNÍ

= povrch hornin je narušován a vede k jejich postupnému rozpadu

* PŮSOBENÍ ZEMSKÉ TÍŽE

= způsobuje pohyb zvětralin, půdy, vody (vč. ledovců a sněhu) z výše položených míst zemského povrchu do nížin

Pohyb: náhlý (sesuv, zřícení kamenů či celých bloků hornin)

* PŮSOBENÍ VODY ČINNOST TEKOUČÍ VODY

Rušivá činnost: vymílání zemského povrchu a odnos částic půdy a

hornin, tzv. vodní eroze, zejména na horním toku řeky

Tvořivá činnost: usazování naplavenin

Tekoucí voda + zvětrávání = vznik skalních pískovcových měst

skalní výklenky, jamky, brány, okna, hříbovité útvary

Chemické a mechanické působení vody = vápencové krasové jeskyně, propasti

*** PŮSOBENÍ A ČINNOST VĚTRU**

uplatňuje se hlavně v suchých oblastech (stepi, pouště)

zemský povrch zde není chráněn rostlinným pokryvem

přemisťuje z mořských, říčních i ledovcových nánosů jemné částice

přemisťuje je do značných vzdáleností od místa původního

Větrná eroze = tvoří členité útvary , např. převisy, dutiny, hříbovité útvary, viklany

Přesypy, duny = naváté písky, vznikají ukládáním částic unášených větrem, při snížené rychlosti

V ČR – Polabí, CHKO Třeboňsko, Moravský Písek

*** PŮSOBENÍ ORGANISMŮ, včetně člověka**

mikroorganismy, houby, rostliny, živočichové - uplatňují se zejména při vzniku půd

Člověk - výrazné změny zemského povrchu – tvořivá (rekultivace) i rušivá činnost (eroze, lomy)

Úkol:

1. Vypiš vnější geologické děje:

2. Popiš působení vody:

3. Popiš působení organismů:

4. Popiš působení člověka:

5. Vypiš vnitřní geologické děje: